

## Stosunek Polaków do gejów i lesbijek

Znak jakości przyznany CBOS przez  
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2024



Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej  
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa  
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl  
<http://www.cbos.pl>  
(48 22) 629 35 69

Ostatni raz pytaliśmy respondentów o ich stosunek do gejów i lesbijek niemal dokładnie trzy lata temu, jesienią 2021 roku<sup>1</sup>. Uzyskane wówczas wyniki wskazywały na wyraźną i szybko postępującą poprawę nastawienia do tej grupy. W naszym sierpniowym badaniu<sup>2</sup> postanowiliśmy sprawdzić, jak ewoluowały postawy Polaków w tym obszarze przez ostatnie trzy lata. Już lipcowe badanie pokazało, że po raz pierwszy w historii naszych pomiarów idea legalizacji związków partnerskich pomiędzy osobami tej samej płci uzyskała poparcie większości badanych<sup>3</sup>.

## ODBIÓR SPOŁECZNY

Od 2008 roku rośnie nieprzerwanie odsetek ankietowanych, którzy znają osobiście kogoś o orientacji homoseksualnej. W 2024 roku odsetek ten wzrósł jeszcze o 4 punkty procentowe w stosunku do poprzedniego badania i osiągnął rekordowy poziom 47% – niemal połowa Polaków deklaruje obecnie, że zna osobiście geja albo lesbijkę. To ponad trzy razy więcej niż jeszcze szesnaście lat temu, kiedy udział ten wynosił 15%. Za dynamiczny przyrost odpowiada zapewne rosnąca śmiałość, z jaką osoby homoseksualne ujawniają swoją orientację.

---

<sup>1</sup> Komunikat CBOS „Stosunek Polaków do osób homoseksualnych”, październik 2021 (oprac. J. Scovil).

<sup>2</sup> Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (412) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

– wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),

– wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,

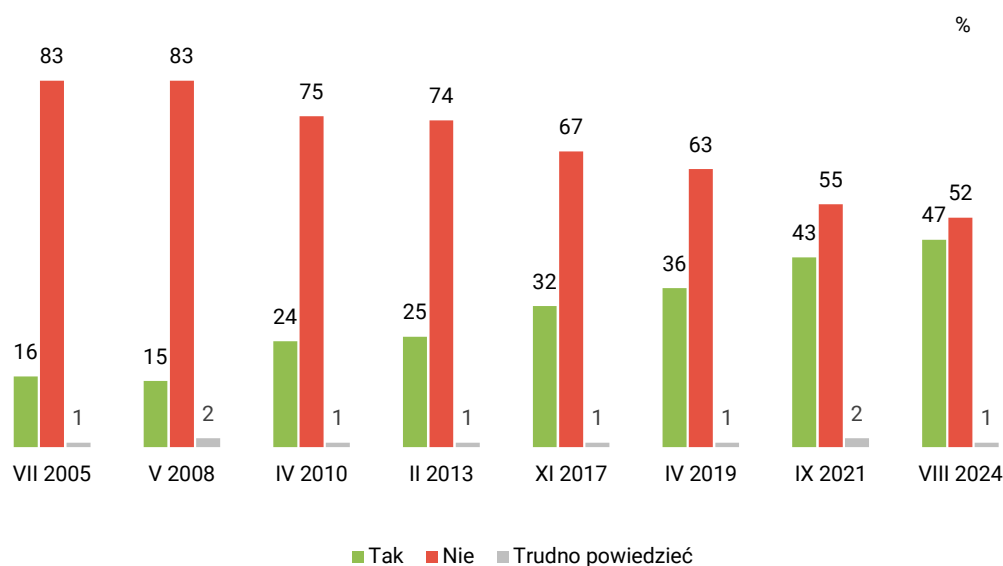
– samodzielne wypełnienie ankiety internetowej (CAWI), do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 14 do 25 sierpnia 2024 roku na próbie liczącej 939 osób (w tym: 66,7% metodą CAPI, 20,3% – CATI i 13,0% – CAWI).

CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

<sup>3</sup> Komunikat CBOS „Stosunek do związków partnerskich”, lipiec 2024 (oprac. M. Feliksiak).

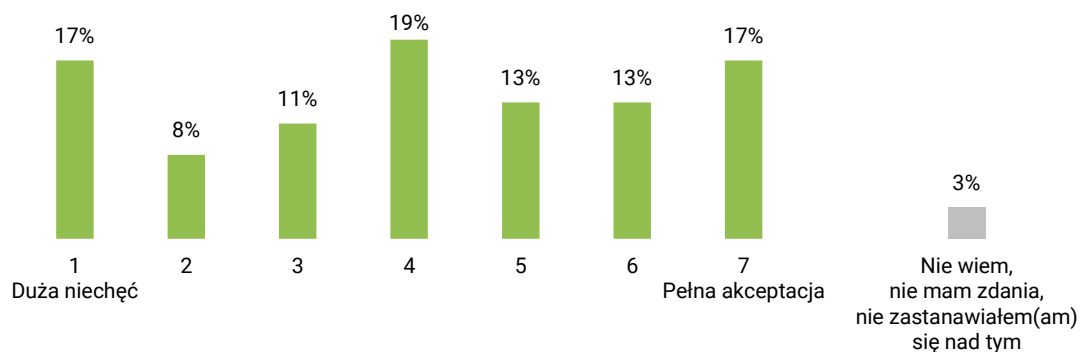
RYS. 1. Czy zna Pan(i) osobiście jakiegoś geja lub lesbijkę?



Znajomość z gejem lub lesbijką częściej deklarują kobiety (50% wobec 43% wśród mężczyzn), młodszy badani (66% w wieku 18–24 lata wobec 25% w grupie 65+), pochodzący z większych miejscowości (63% w największych miastach wobec 37% na wsi), lepiej wykształceni (68% z wykształceniem wyższym wobec 30% z podstawowym lub gimnazjalnym), o wyższych dochodach *per capita* w gospodarstwie domowym (74% wśród badanych o najwyższych dochodach wobec 31% wśród tych o najniższych), rzadziej uczestniczący w praktykach religijnych (64% w grupie w ogóle w nich nieuczestniczących wobec 26% wśród uczestniczących w nich kilka razy w tygodniu) i wyznający poglądy lewicowe (57% wobec 41% wśród zwolenników prawicy). Spośród grup społeczno-zawodowych znajomość osoby homoseksualnej najczęściej deklaruje kadra kierownicza oraz specjaliści z wyższym wykształceniem (75%) – zob. tabelę aneksową 1.

Naszych respondentów poprosiliśmy również o określenie swojego stosunku do osób homoseksualnych na 7-punktowej skali, na której 1 oznacza dużą niechęć, a 7 – pełną akceptację. Dla uproszczenia dalszych analiz łączyliśmy ze sobą odpowiedzi 1–3 w zbiorczą kategorię „niechęć”, 5–7 w „akceptację”, natomiast 4 określamy jako „ambiwalencja”. Wyniki pokazują, że Polacy są w swoim stosunku do gejów i lesbijek podzieleni. Dominują co prawda postawy akceptujące (43%), ale niewiele niższy jest odsetek deklaracji niechęci (36%). Co piąty Polak ma do osób homoseksualnych stosunek ambiwalentny – ani dobry, ani zły (19%).

RYS. 2. Jak by Pan(i) określił(a) swój stosunek do gejów i lesbijek? Jeśli przyjmiemy, że 1 oznacza dużą niechęć, a 7 pełną akceptację, to gdzie umieścił(a)by Pan(i) siebie na tej skali?



Na stosunek do gejów i lesbijek wyraźny wpływ wywiera znajomość z taką osobą. Akceptację względem osób homoseksualnych prawie trzykrotnie częściej deklarują badani znający osobiście geja lub lesbijkę (65% wobec 23% w grupie osób nieposiadających takich znajomości), tak jak niechęć do nich deklarują prawie trzykrotnie częściej badani nieznanicy żadnej osoby homoseksualnej (50% wobec 18% w grupie znających osobiście geja lub lesbijkę).

TABELA 1

Jeśli przyjmiemy, że 1 oznacza dużą niechęć, a 7 pełną akceptację, to gdzie umieścił(a)by Pan(i) siebie na tej skali?	Odpowiedzi osób:	
	znających osobiście geja lub lesbijkę	nieznających osobiście geja ani lesbijki
	procentowanie w kolumnach	
Niechęć (punkty 1–3)	18	50
Ambiwalencja (punkt 4)	17	21
Akceptacja (punkty 5–7)	65	23
Nie mam zdania	0	5

Zależności socjodemograficzne są zresztą w tym przypadku zbliżone do tych obserwowanych w rozkładach odpowiedzi na pytanie o znajomość z osobą homoseksualną. Akceptację dla gejów i lesbijek częściej wyrażają więc kobiety (50% wobec 35% wśród mężczyzn), młodszy badani (59% w grupie wiekowej 18–24 lata wobec 31% wśród najstarszych), osoby pochodzące z większych miejscowości (64% w miastach liczących od 100 000 do 499 999 mieszkańców wobec 33% na wsi), lepiej wykształcone (67% wśród osób z wyższym wykształceniem wobec 23% z wykształceniem podstawowym lub gimnazjalnym), o wyższych dochodach *per capita* w swoim gospodarstwie domowym (77% w grupie o najwyższych dochodach wobec 27% w grupie o najniższych), rzadziej uczestniczące w praktykach religijnych (65% wśród w ogóle w nich nieuczestniczących wobec 16% wśród uczestniczących w nich kilka razy w tygodniu) i wyznające poglądy lewicowe (65% wobec 29%

wśród zwolenników prawicy). W grupach społeczno-zawodowych ponownie wyróżnia się kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem (68%) – zob. tabelę aneksową 2.

Jeśli zaś chodzi o elektoraty, to z najwyższym poziomem akceptacji spotykamy się wśród wyborców Lewicy oraz Koalicji Obywatelskiej, a z najniższym w grupie zwolenników Prawa i Sprawiedliwości oraz Konfederacji Wolność i Niepodległość. Relatywnie niskie poziomy akceptacji i wysokie niechęci znajdujemy też wśród osób niezdecydowanych, na kogo głosować oraz niezamierzających uczestniczyć w wyborach parlamentarnych.

**TABELA 2**

Potencjalne elektoraty	Jak by Pan(i) określił(a) swój stosunek do gejów i lesbijek? Jeśli przyjmujemy, że 1 oznacza dużą niechęć, a 7 pełną akceptację, to gdzie umieścił(a)by Pan(i) siebie na tej skali?			
	Niechęć (punkty 1-3)	Ambiwalencja (punkt 4)	Akceptacja (punkty 5-7)	Nie mam zdania
	w procentach			
PiS	59	20	19	1
Konfederacja WiN	38	30	30	2
KO	14	13	73	1
Trzecia Droga*	8	24	62	6
Lewica*	7	8	85	0
Niezdecydowani, na kogo głosować	42	17	36	5
Niezamierzający brać udziału w głosowaniu	46	17	34	3

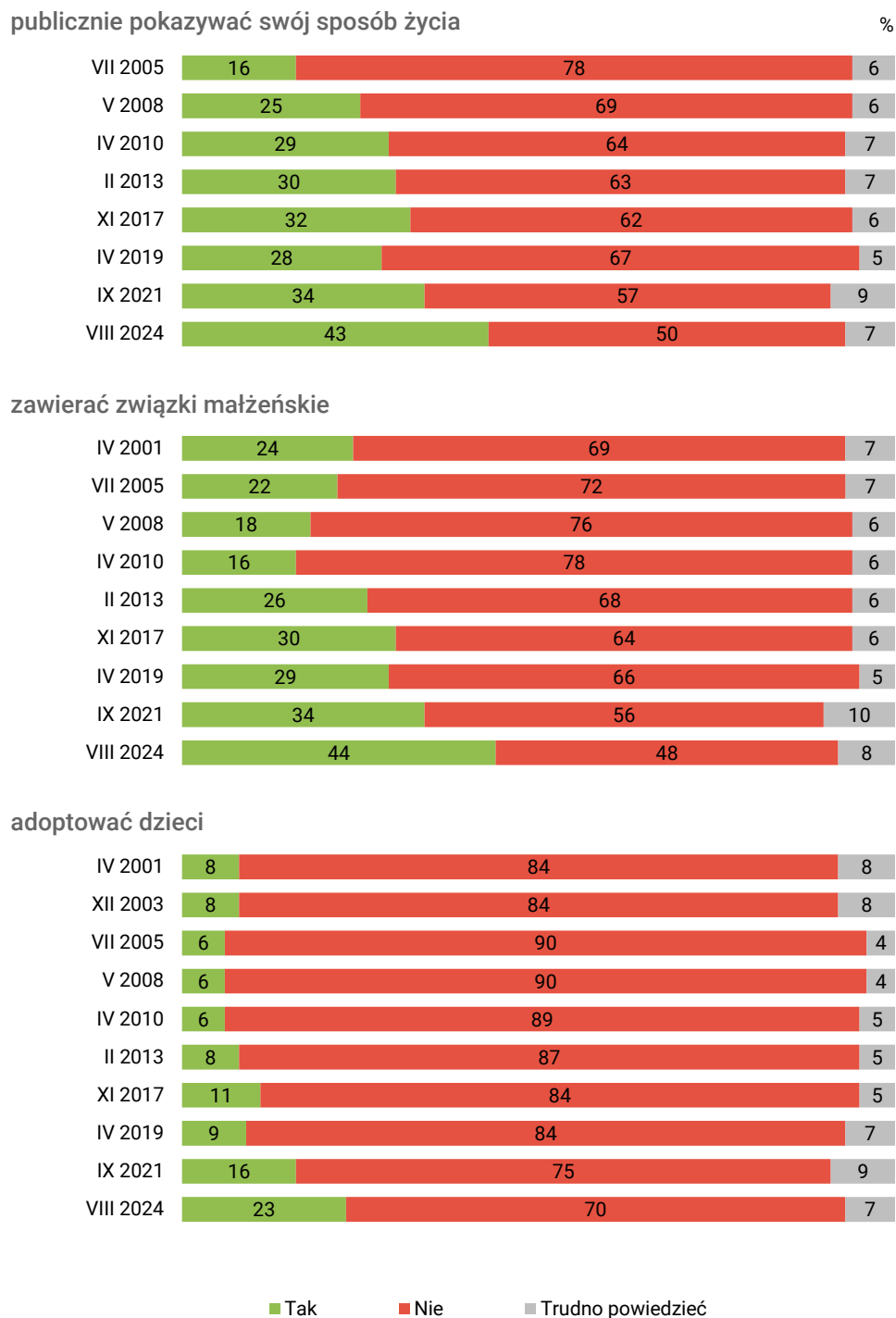
\* Uwaga: niewielka liczebność tego elektoratu w próbie

## PRAWA OSÓB HOMOSEKSUALNYCH

Mimo że ogólny stosunek polskiego społeczeństwa do gejów i lesbijek jest mieszany, to zmiany w opiniach dotyczących praw, jakie powinny im przysługiwać, wskazują na wyraźną poprawę odbioru tej grupy przez ogół badanych. Aprobata Polaków dla praw osób homoseksualnych we wszystkich trzech obszarach, o które pytamy – publicznego pokazywania swojego sposobu życia, zawierania związków małżeńskich, a także adopcji dzieci – była najwyższa w historii naszych badań już przy poprzednim pomiarze, a obecnie jeszcze wyraźniej wzrosła.

O 9 punktów procentowych zwiększył się odsetek Polaków, którzy uważają, że geje i lesbijki powinni mieć prawo pokazywać publicznie swój sposób życia (z 34% trzy lata temu do 43% obecnie), a o 10 punktów wzrósł udział uznających, że powinni móc zawierać związki małżeńskie (z 34% do 44%). W obu tych przypadkach odsetki głosów poparcia ustępują głosom sprzeciwu już tylko o kilka punktów. Z kolei budzącą największe kontrowersje adopcję dzieci przez pary homoseksualne popiera już blisko co czwarty Polak (23% wobec 16% trzy lata temu) – jeszcze pięć lat temu odsetek ten był ponad dwa razy niższy.

RYS. 3. Czy, Pana(i) zdaniem, pary gejów i lesbijek, czyli dwóch osób tej samej płci pozostających ze sobą w intymnym związku, powinny mieć prawo:



Znów ważną rolę odgrywa tu osobista znajomość z gejem lub lesbijką. Osoby posiadające takie znajomości są znacznie częściej przychylnie prawom osób homoseksualnych – zarówno do publicznego pokazywania swojego stylu życia (62% wobec 28% wśród badanych nieznających osobiście geja lub lesbijki), zawierania związków małżeńskich (60% wobec 31%), jak i adopcji dzieci (34% wobec 13%).

TABELA 3

Czy, Pana(i) zdaniem, pary gejów i lesbijek, czyli dwóch osób tej samej płci pozostających ze sobą w intymnym związku, powinny mieć prawo:	Odpowiedzi osób:	
	znających osobiście geja lub lesbijkę	nieznających osobiście geja ani lesbijki
	w procentach	
- publicznie pokazywać swój sposób życia		
Tak	62	28
Nie	34	64
Trudno powiedzieć	4	8
- zawierać związki małżeńskie		
Tak	60	31
Nie	35	60
Trudno powiedzieć	4	9
- adoptować dzieci		
Tak	34	13
Nie	59	81
Trudno powiedzieć	7	6

Zależności socjodemograficzne są tutaj właściwie identyczne jak przy rozkładach odpowiedzi na poprzednie pytania. Do przyznania gejom i lesbijkom praw we wszystkich wymienionych obszarach bardziej skłonne są kobiety, osoby młodsze, pochodzące z większych miejscowości, lepiej wykształcone, uzyskujące wyższe dochody *per capita*, rzadziej uczestniczące w praktykach religijnych i wyznające poglądy lewicowe (zob. tabele aneksowe 3, 4 i 5). Warto zaznaczyć, że w przypadku najbardziej kontrowersyjnego zagadnienia – adopcji dzieci przez pary homoseksualne – wyjątkową przychylnością wyróżniają się badani w wieku 18–24 lata (45% wobec 23% na poziomie ogółu społeczeństwa), a zwłaszcza uczniowie i studenci (aż 56% wobec 23% na poziomie ogółu społeczeństwa) – zob. tabelę aneksową 5.

Wyjątkowo wyraźne różnice w opiniach na temat adopcji dzieci przez gejów i lesbijki zaznaczają się też pomiędzy elektoratami, co znów ilustruje dużą polaryzację postaw w tej kwestii. Odsetek osób popierających taką adopcję wśród wyborców Lewicy jest szesnastokrotnie wyższy niż w elektoracie Prawa i Sprawiedliwości (64% wobec 4%). Warto też zwrócić uwagę na silne różnice opinii w tej sprawie w koalicji rządzącej – wysoki odsetek wyborców Lewicy aprobuje adopcję dzieci przez pary homoseksualne jest równy odsetkowi wyborców Trzeciej Drogi, którzy się temu sprzeciwiają (64%). Tymczasem KO znajduje się mniej więcej w połowie drogi między koalicjantami z głosami poparcia tylko nieznacznie przeważającymi nad głosami sprzeciwu.



TABELA 4

Potencjalne elektoraty	Czy, Pana(i) zdaniem, pary gejów i lesbijek, czyli dwóch osób tej samej płci pozostających ze sobą w intymnym związku, powinny mieć prawo adoptować dzieci?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Lewica*	64	28	8
KO	48	43	9
Trzecia Droga*	32	64	4
Konfederacja WiN	10	82	8
PiS	4	93	3
Niezdecydowani, na kogo głosować	19	68	13
Niezamierzający brać udziału w głosowaniu	15	80	5

\* Uwaga: niewielka liczebność tego elektoratu w próbie

\*\*\*

Od kilkunastu lat rośnie w Polsce odsetek osób, które osobiście znają geja albo lesbijkę i obecnie jest to już niemal połowa społeczeństwa. Jednocześnie Polacy są podzieleni w swoim stosunku do tej grupy, choć postawy akceptujące przeważają nieco nad niechętnymi. Z drugiej strony polskie społeczeństwo niewątpliwie liberalizuje swoje opinie dotyczące praw, jakie powinny przysługiwać gejom i lesbijkom, zarówno jeśli chodzi o pokazywanie publicznie swojego sposobu życia, zawieranie związków małżeńskich, jak i adopcję dzieci.

Opracował

Jonathan Scovil